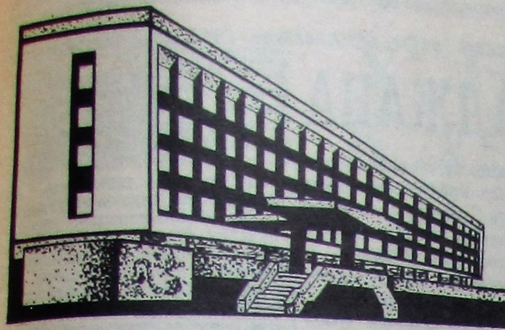

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі ўніверсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 26 (662) | Аўторак, 6 кастрычніка 1987 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года. | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

СА СВЯТАМ!

7-га кастрычніка—Дзень Канстытуцыі СССР

ВЯЛІКІЯ ПРАВЫ І АБАВЯЗКІ

Дзесяць гадоў таму назад на нечарговай сёмай сесіі Вярхоўнага Савета СССР дзевятага склікання была прынята новая Канстытуцыя (Асноўны Закон) Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. У абмеркаванні яе праекта прынялі ўдзел звыш 140 млн. чалавек — больш чатырох пятых дарослага насельніцтва краіны. Прыняцце новай Канстытуцыі — гэта велізарная гістарычная падзея, якая адзначаецца як усенароднае свята савецкіх людзей, свята жыццесцвярджальнасці сацыялістычнай дэмакратыі.

«Пашыраючы дэмакратыю, умацоўваючы сацыялістычную законнасць, разгортваючы актыўнасць Саветаў народных дэпутатаў, прафсаюзаў, камсамола, іншых грамадскіх арганізацый, узвышаючы вартасці асобы, усямерна ахоўваючы правы грамадзян працоўных калектываў, мы адкрываем прастору самай магутнай стваральнай сіле сацыялізму — свабоднай працы свабоднага чалавека ў свабоднай краіне», — гаворыцца ў Звароце ЦК КПСС да савецкага народа, апублікаваным 14 сакавіка бягучага года.

Канстытуцыя СССР заканаўдаўча замацавала гістарычныя здзяйсненні Краіны Саветаў. Яна дала магутны імпульс далейшаму паглыбленню сацыялістычнай дэмакратыі, удасканаленню палітычнай арганізацыі савецкага грамадства, умацаванню прававой асновы дзяржаўнага і грамадскага жыцця, творчай актыўнасці савецкіх грамадзян. Асноўны Закон заклаў трывалы фундамент для разгортвання стваральнай дзейнасці ва ўсіх сферах нашага сацыялістычнага грамадства. У ім замацавана вядучая роля КПСС ва ўсіх сацыяльна-эканамічных пераўтварэннях. Дзейнічаючы па-ленінску, выкарыстоўваючы закладзеныя ў нашым грамадстве і замацаваныя ў Канстытуцыі СССР перавагі сацыялістычнага ладу, партыя ўзяла курс на паскарэнне сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны і дасягненне на гэтай аснове новага стану грамадства.

Сёння мы жывём і працуем ва ўмовах усеагульнай перабудовы. У агульным русле дэмакратызацыі савецкага грамадства намечана змяніць парадак выбрання сакратароў райкомаў, гаркомаў, акружкомаў, абкомаў, крайкомаў партыі, сакратароў ЦК Кампартыі саюзных рэспублік. Прадугледжваецца ўвесці тайнае галасаванне на пленумах пры вылучэнні любой колькасці кандыдатур. У некаторых партыйных камітэтах пачалося апрабаванне новага механізма.

Стратэгія паскарэння патрабуе рэальнага абнаўлення зместу, форм і метадаў работы ўсёй сістэмы палітычных інстытутаў, далейшага разгортвання сацыялістычнага самакіравання. У развіцці паўнакроўнай дэмакратыі партыя бачыць і мэту, і галоўны рычаг рэвалюцыйнай перабудовы ўсіх бакоў нашай палітычнай, сацыяльнай, гаспадарчай практыкі і духоўнага жыцця.

Палітычную аснову СССР складаюць Саветы народных дэпутатаў. Яны найбольш поўна адлюстроўваюць дэмакратызм дзяржавы, яго самакіруючую сутнасць. Саветы — самыя масавыя органы народаўладдзя. У СССР налічваецца звыш 52 тысяч Саветаў народных дэпутатаў, у састаў якіх выбрана 2,3 млн. дэпутатаў. У мясцовыя органы Саветаў выбраны сёлета і прадстаўнікі нашага універсітэта: рэктар ГДУ, акадэмік АН БССР Б. В. Бокуць — у абласны, прарэктар па вучэбнай рабоце, член-карэспандэнт АН БССР Л. А. Шамяткоў і студэнтка гісторыка-філалагічнага факультэта Н. І. Лапіцкая — у гарадскі, прарэктар па завочнаму навучанню дацэнт Л. Н. Сечка, студэнт эканамічнага факультэта Г. І. Маторанка і студэнт матэматычнага факультэта В. Д. Ляўчук — у раённы Саветы народных дэпутатаў. Усёй сваёй дзейнасцю яны імкнуцца з гонарам апраўдваць ускладзеныя на іх абавязкі.

У наша жыццё ўваходзіць ужо шмат новага. Парышэнне дэмакратыі — адметная рыса пераўтварэнняў у эканоміцы. Дэмакратыя выступае тут у новых яе формах: самакіраванні, выбарнасці гаспадарчых кіраўнікоў, рэальнай магчымасці працоўных уздзейнічаць на вырашэнне вытворчых і сацыяльных задач. Прыняцце Закона СССР аб дзяржаўным прадпрыемстве (аб'яднанні) стала буйнай палітычнай вяхой на шляху да народнага самакіравання. Цяпер прымаюцца ўсе меры, каб разняволіць энергію, павысіць самадзейнасць Саветаў. На гэта накіраваны і новыя рашэнні па далейшай дэмакратызацыі выбараў у Саветы народных дэпутатаў. Безадказна дзейнічаючай сістэмай становіцца галоснасць, таму што без яе не можа быць палітычнай творчасці народа, яго ўдзелу ў кіраванні.

Канстытуцыя СССР гарантуе для савецкіх людзей шырокія правы, разам з тым яна ўскладвае на іх вялікія абавязкі. Мы маем права на працу, вучобу, адпачынак, матэрыяльнае забеспячэнне сваёй старасці. Адначасова мы абавязаны не шкадаваць сваіх сіл і ведаў для плённай працы, каб наш заўтрашні дзень станавіўся яшчэ больш заможным, няўхільна ўзрастала эканамічная і абаронная магутнасць сацыялістычнай Айчыны.

Найпершы абавязак студэнтаў— настойліва авалодваць выбранымі спецыяльнасцямі, актыўна удзельнічаць у грамадскім жыцці. Гэтым яны павінны адказваць на тыя бацькоўскія клопаты, якія праяўляюць аб савецкім студэнцтве Камуністычная партыя і Савецкі ўрад. Як вядома, сёлета павышаны стыпендыі для тых студэнтаў, якія вучацца толькі на «выдатна» і «добра». Павялічыўся і размер імянных стыпендый. Прымаюцца мэтанакіраваныя меры для паляпшэння медыцынскага абслугоўвання будучых маладых спецыялістаў, лепшай арганізацыі іх адпачынку як у час вучобы, так і ў перыяд канікулаў.

Канстытуцыя СССР — на службе інтарэсаў кожнага савецкага грамадзяніна.

ІМЯННЫЯ СТЫПЕНДЫЯТЫ

За выдатныя поспехі ў вучобе і актыўны ўдзел у грамадскім жыцці па хадайніцтву універсітэта Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР назначыла на першы семестр 1987—1988 навучальнага года

ЛЕНІНСКІЯ СТЫПЕНДЫІ:

Вользе ВАСЯЙЧАВАЙ, Алене ВОІНАВАЙ, Тамары МІХАЛКІНАЙ, студэнткам 5-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

Уладзіміру БУРАКОЎСКАМУ, студэнту 4-га курса матэматычнага факультэта, Кацярыне ПЕТРАКАВЕЦ, студэнтцы 3-га курса матфака.

Валерыю ЗЯЛЁНАМУ, студэнту 4-га курса фізічнага факультэта.

СТЫПЕНДЫЯ ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ:

Алене ШЭВЕЛЕВАЙ, студэнтцы 4-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

УДАСТОЕНЫ МЕДАЛЁЎ ВДНГ СССР

«Вынаходнікі і рацыяналізатары Дзяржагрпрома СССР» — такой тэме была прысвечана экспазіцыя работ наватараў на ВДНГ СССР у Маскве. Высокую ацэнку атрымала распрацоўка канструкцыі стэнда для выпрабавання тарцовых ушчыльненняў. Яе аўтары — старшы навуковы супрацоўнік праблемнай навукова-даследчай лабараторыі ГДУ У. А. Замятнін, малодшыя навуковыя супрацоўнікі гэтай жа лабараторыі А. Г. Лысееў, М. І. Сінюк і дацэнт кафедры фізікі цвёрдага цела І. М. Мельнічэнка ўдастоіліся бронзавых медалёў выстаўкі і грашовых прэмій.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат гісторыка-філалагічнага факультэта, кафедра рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства горача віншуюць асістэнтаў гэтай кафедры КЛІМКОВУ Людмілу Аляксандраўну і ЧАЙКУНА Паўла Міхайлавіча (навуковы кіраўнік — прафесар П. У. Сцяцко) з паспяховай абаронай дысертацый на атрыманне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук.

ГРАМАТЫ ЗА СТАРАННАСЦЬ І АКТЫЎНАСЦЬ

Мінула працоўнае лета-87, аказана дапамога сельскім працаўнікам ва ўборцы вырашчанага ўраджаю. Зноў запаўняюць аўдыторыі юнакі і дзяўчаты. Студэнцкае жыццё выходзіць на новы круг — цяпер ужо вучэбны. А аб тым, што студэнты ГДУ прадэманстравалі сваю стараннасць у працы на будоўлях, прадпрыемствах, калгасных і саўгасных палетках вобласці, сведчаць шматлікія граматы, якія дасылаюць у камітэт камсамола універсітэта прымаўшыя студэнцкія атрады арганізацыі. Нямала грамат атрымалі атрады ГДУ і за актыўны ўдзел у грамадскім жыцці ў перыяд летняга працоўнага семестра, за добрыя вынікі ў занальных фестывалях СА.

8 граматамі ўзнагародзіў Рагачоўскі ГК ЛКСМБ атрад «Алеся» гісторыка-філалагічнага факультэта. Па вартасцях ацэнена праца і грамадская дзейнасць атрада «Асоль» эканомфака Рэчыцкім РК ЛКСМБ. Ганаровых грамат прымаючых гаспадарак — торфа-брыкетнага завода «Жыткавіцкі» і МПМК-94 — удастоены адпаведна СА «Юнацтва» з падрыхтоўчага аддзялення і будатрад «Градыент» матэматычнага факультэта. Партыйны камітэт, дырэкцыя, прафком і камітэт камсамола саўгаса «Бацвінава» Чачэрскага раёна ўзнагародзілі граматай студэнцкі сельскагаспадарчы атрад «Юнацтва» эканамічнага факультэта за высокую арганізацыю працы на ўборцы ўраджаю гародніны і актыўны ўдзел у палітыка-выхаваўчай рабоце сярод працаўнікоў саўгаса. За асаблівыя заслугі ў працы байцы атрада «Праметэй» з гісторыка-філалагічнага факультэта Аляксандр Казлоў і Мікалай Міхедаў атрымалі граматы Рагачоўскага гаркома камсамола.

(Наш кар.).

Новы навучальны год у сістэме палітасветы

У СУВЯЗІ З ЖЫЦЦЁМ

1-га кастрычніка пачаліся заняткі ва ўсіх формах сістэмы палітычнай і эканамічнай вучобы працоўных. Першыя з іх — на тэму: «Практычнымі справамі паглыбляць перабудову» — прысвячаліся вывучэнню тэарэтычных і практычных палажэнняў распрацаванай партыяй канцэпцыі перабудовы.

У гэтым годзе быў абмеркаваны праект ЦК КПСС «Асноўныя напрамкі перабудовы сістэмы палітычнай і эканамічнай вучобы працоўных». Цяпер ён ужо зацверджаны і хутка будзе апублікаваны ў часопісе «Политическое самообразование».

Галоўная мэта перабудовы вучобы — абнаўленне яе зместу, умацаванне сувязі з жыццём, з рашэннем ключавых задач паскарэння сацыяльна-эканамічнага развіцця грамадства.

Шмат трэба зрабіць у змяненні арганізацыйнай структуры марксісцка-ленінскай адукацыі камуністаў і беспартыйных. Гэтая структура павінна быць больш гібкай, пастаянна абнаўляцца, улічваць новыя патрабаванні практыкі.

Партыйная вучоба ў асноўным сканцэнтроўваецца ва універсітэтах марксізма-ленінізма, у палітычных і метадалагічных семінарах, палітшколах. Большае развіццё, чым раней, атрымлівае самастойнае вывучэнне камуністамі і беспартыйнымі тэорыі і палітыкі партыі па індывідуальных планах.

Эканамічная масавая вучоба ўсё ў большай ступені павінна спалучацца з прафесіянальнай і ўключацца ў дзяржаўную сістэму павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў.

У бягучым навучальным годзе будуць вывучацца раней пачатыя курсы: «Паскарэнне сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны — стратэгічная лінія КПСС», «Інтэнсіфікацыя вытворчасці». Гэта датычыць, перш за ўсё, вытворчых служб (майстэрні, інтэрнаты) нашага універсітэта.

Кіраўніцтву (бюро) метадалагічных семінараў неабходна будзе ўнесці карэктывы ў раней зацверджаныя перспектыўныя планы. Гэта звязана і з дастойнай сустрэчай 70-годдзя Вялікага Кастрычніка, і з ажыццяўленнем дакументаў ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР па перабудове вышэйшай школы. Адбываецца змена прыярытэтаў. Немэтазгодным прызнаны валавы падыход да падрыхтоўкі спецыялістаў. Пастаўлена задача — значна павысіць якасць ведаў і творчы патэнцыял выпускнікоў вышэйшай школы.

Неабходна таксама ўлічваць і той факт, што вышэйшая школа працуе ўжо ў новым механізме ажыццяўлення жорсткіх патрабаванняў да высокіх прафесіянальных і маральных якасцей выкладчыкаў і студэнтаў. Гэта і атэстацыя выкладчыкаў, якая непасрэдна ўплывае на павышэнне заработнай платы, і адкрыты конкурс замест зжыўшага сябе перавыбрання. Гэта, нарэшце, адмена ўмоўнага пераводу студэнтаў і неабходнасці скарачаць колькасць выкладчыкаў у сувязі з адлічэннем непаспяваючых.

З бягучага года ў структуры вучэбнага плана універсітэта марксізма-ленінізма з'явіцца новы двухгадовы курс «Асновы тэорыі, арганізацыі і методыкі лекцыйнай прапаганды». Лекцыі будуць чытацца вядучымі спецыялістамі не толькі г. Гомеля, але і рэспублікі.

Год 70-годдзя Вялікага Кастрычніка стаў годам актыўнага працэсу перабудовы для ўсёй краіны. Ідэя перабудовы сустракае ўсенародную падтрымку, аказвае вялікі ўплыў на розумы і настрой работнікаў ВНУ і студэнтаў. Вельмі важна, каб яна ператварылася ў шырокі, магутны і незваротны рух.

Г. ВЕТЛУГАЕЎ,
намеснік сакратара парткома па ідэалагічнай рабоце.

Харчовая праграма — справа кожнага

АКТЫЎНА І ЗЛАДЖАНА

У нядзелю, 11 кастрычніка ў нашай краіне будзе адзначацца Дзень работнікаў сельскай гаспадаркі. Да прафесіянальнага свята важкія падарункі падрыхтавалі не толькі сельскія працаўнікі, але і студэнты ВНУ, навучэнцы тэхнікумаў. З поўнай аддачай сіл яны дапамагалі вяскоўцам убіраць палёў вырашчаны ўраджай бульбы, гародніны, ільну. Складаныя ўмовы надвор'я не перашкаджалі студэнтам праяўляць сваю стараннасць, таму што яны разумелі: ураджай трэба ўбраць у тэрмін і без страт.

У саставе 17-тысячнага атрада студэнцкай і вучнёўскай моладзі Гомельшчыны на палях калгасаў і саўгасаў вобласці працавалі ў верасні юнакі і дзяўчаты нашага універсітэта. Усю работу сельгасатрадаў каардынаваў штаб ГДУ, які ўзначаліў прарэктар па завочнаму і вячэрняму навучанню Л. Н. Сечка. Быў аформлены экран дыслакацыі атрадаў праведзены інструктаж з іх кіраўнікамі па пытаннях, звязаных з работай, забеспячэннем нармальных жыллёвых умоў, харчаваннем студэнтаў і г. д.

Каля 800 выхаванцаў з ГДУ прыступілі да работы ў 13 гаспадарках Чачэрскага, Кармянскага, Веткаўскага раёнаў, на 4 цагельных заводах, двух мясакамбінатах вобласці, кандытарскай фабрыцы «Спартак».

Ужо на зыходзе першага дня работы атрадаў у штаб паступілі звесткі аб тым, што справы ідуць нармальна. Наступныя ж дні работы і праверка сельгасатрадаў інспектарам Мінвуза БССР І. Г. Захаравым паказалі, што не ўсе выкладчыкі універсітэта, якія ўзначальвалі працу студэнтаў, добрасумленна аднесліся да выканання сваіх абавязкаў. Так выкладчык геалагічнага факультэта Л. А. Паўлаў і асістэнт кафедры філасофіі А. І. Лойка ў дзень праверкі ў атрадах адсутнічалі. Зразумела, яны панеслі спагнанні. У цэлым жа студэнты ГДУ на чале з камандзірамі праяўлялі ўзоры стараннай і добрасумленнай працы.

Самыя лепшыя водгукі мне давялося пачуць ад кіраўніцтва саўгаса «Бацвінава» Чачэрскага раёна аб атрадзе матэматычнага факультэта, які ўзначальвалі А. Гаўрылюк і Т. Багданава. Студэнты вельмі старанна, зладжана ўбіралі моркву. Прыкладам у працы для іх быў камандзір атрада першакурснік Аляксандр Тамілін.

У саўгасе «Кармянскі» Кармянскага раёна дыслацыраваўся атрад з фізічнага факультэта (камандзір У. Карака, камісар М. Русеў). Студэнты былі заняты тут на ўборцы льну і паднялі яго са сцелішчаў на плошчы звыш 100 гектараў. Знаходзіўся занятак іх рукам і ў вольны час. Юнакі добраўпарадкавалі тэрыторыю на цэнтральнай сядзібе гаспадаркі.

Не на належным узроўні спачатку была наладжана работа ў саўгасе «Чырвонагвардзейскі» Гомельскага раёна ў атрадзе біёлагаў, які ўзначальваў А. М. Кусянкоў. Тут праявіла сваю неарганізаванасць кіраўніцтва саўгаса. Аднак самі студэнты змаглі хутка выправіць становішча і справы пайшлі на лад.

Добра папрацавалі на ўборцы ўраджаю морквы ў саўгасе «Хальч» Веткаўскага раёна першакурснікі гістарычнага аддзялення разам з выкладчыкам Я. А. Броўкіным. Наогул, шмат атрадаў стараліся перавыконваць даведзеныя заданні пры высокай якасці работы. Літаральна аб усіх і не скажаш. Аднак словы ўдзячнасці усё ж трэба сказаць у адрас тых атрадаў, якія не былі заняты на ўборцы ураджаю, а працавалі на прадпрыемствах вобласці і г. Гомеля. Сярод іх — атрады факультэта фізвыхавання і эканомфака, якія працавалі на Калінкавіцкім мясакамбінаце, гістфіла, геафака (камандзіры І. М. Акулаў і В. Э. Каўдэрка). Апошнія былі заняты на цагельных заводах у Чачэрскім і Гомельскім раёнах. Заслужылі шчырую ўдзячнасць кіраўніцтва кандытарскай фабрыкі «Спартак» студэнты эканамічнага факультэта А. Пархоменка, Г. Насковіч, І. Вашчылка, В. Бандарэнка.

Адчувальную шэфскую дапамогу аказалі сельскім працаўнікам выкладчыкі і супрацоўнікі універсітэта. Звыш 150 чалавек выязджалі на ўборку гародніны ў саўгасы «Хальч» і «Дружба» Веткаўскага раёна. Узоры стараннай працы паказалі выкладчыкі кафедр педагогікі і псіхалогіі, фізвыхавання, англійскай, нямецкай і французскай моў, работнікі бібліятэкі, супрацоўнікі геалагічнага і біялагічнага факультэтаў.

Г. ВАРАТНІЦКІ,
адказны за сельгасработы.

ПЕРШЫЯ ЗАНЯТКІ

У мінулы чацвер пачаўся новы навучальны год у сістэме марксісцка-ленінскай адукацыі. Слухачы ўсіх форм навучання сістэмы палітасветы ГДУ сабраліся на першыя заняткі ў актавай зале універсітэта. Уступным словам іх адкрыў сакратар парткома ГДУ М. І. Старавойтаў.

З лекцыяй «Практычнымі справамі паглыбляць перабудову» выступіў намеснік сакратара парткома па ідэалагічнай рабоце, дацэнт кафедры палітэканоміі Г. Д. Ветлугаеў.

Аб задачах калектыву універсітэта гаварыў у сваім выступленні прарэктар па навуковай рабоце М. В. Навучыцель.

На пытанні слухачоў былі дадзены вычарпальныя адказы.

ПАСЛАНЦЫ МІРУ

Летам бягучага года ў нашай краіне праходзіў савецка-амерыканскі паход за мір, удзельнікі якога паставілі перад сабой адну з самых высакародных мэт: яшчэ раз напомніць усёй Зямлі, што толькі мір можа забяспечыць шчасце і само жыццё ўсім народам свету. Толькі сустрэчы, гутаркі, узаемныя кантакты даюць магчымасць лепш спазнаць адзін аднаго і растапіць лёд недаверу. Удзельніцай за мір, які браў пачатак у г. Ленінградзе, была загадчыца кафедры англійскай мовы Л. С. Баннікава.

250 АМЕРЫКАНСКІХ удзельнікаў «Паходу за мір» прыехалі ў нашу краіну, каб адкрыць для сябе невядомую Расію. Большасць з іх, прадстаўнікоў 32 штатаў, прыехалі ў СССР упершыню. Сярод іх — людзі самых розных узростаў і прафесій: настаўнікі, урачы, юрысты, хатнія гаспадыні, фермеры, бізнесмены, ветэраны другой сусветнай вайны. Частка гасцей прыехала ў нашу краіну на асабістыя грашовыя сродкі. Былі людзі, якія збіралі грошы на гэтую паездку іншым шляхам: хадзілі па кватэрах амерыканцаў і прасілі дапамагчы. Гэтыя людзі сталі пасланцамі міру ўсіх тых жыхароў ЗША, хто дапамог ім матэрыяльна.

Джудзі Імаі прадстаўляла ў паходзе за мір грамадскую арганізацыю «Амерыканцы азіяцкага паходжання супраць ядзернай пагрозы». Гэтая невысокая чарнявая жанчына запомнілася многім. Яна прывезла з сабой агонь Хірасімы — напамін той велізарнай адказнасці, якая ўскладзена на наша пакаленне: не дапусціць новай Хірасімы, каб наша Зямля не знікла ў атамным пажары. Джудзі разумела цяжкасць гэтай задачы. Але нават нашы спрэчкі і гарачыя дыскусіі, вострыя ідэалагічныя баі магчымы толькі ва ўмовах міру. Менавіта таму, лічыць яна, нам патрэбен адзіны саюз прыхільнікаў міру. У канцы паходу Джудзі зазначыла, што вочы і сэрцы савецкага народа сказалі ёй красамоўней самых прыхожых слоў аб нашай міралюбівасці, добразычлівасці і вялікім імкненні жыць у міры з амерыканцамі.

Мне пашанцавала: я прайшла ад Ленінграда да Масквы як удзельніца паходу за мір і раззбраенне. Чатырнаццаць дзён паходу і тыдзень, праведзены ў Маскве, праляцелі вельмі хутка. Складанай і ў той жа час разнастайнай, запоўненай рознымі мерапрыемствамі, была праграма ўдзельнікаў паходу. Пешыя пераходы, сустрэчы, экскурсіі, мітынгі і гутаркі, гутаркі, гутаркі — усё гэта патрабавала шмат сіл і сканцэнтраванасці.

СУСТРЭЧА амерыканскай дэлегацыі ў ленінградскім аэрапорце адразу паказала, як мала ведаюць за акіянам аб нашай краіне і савецкіх людзях. Многія амерыканцы трымаліся насцярожана і скавана. Лёд недаверу здаваўся паграджальна тоўстым.

У першыя дні былі размовы аб быццам бы дрэннай якасці нашай вады для піцця, і некаторыя амерыканцы куплялі сокі, іншыя наадрэз адмаўляліся ад лякарстваў, прапанаваных савецкім урачом тым, хто прастудзіўся пад ленінградскім дажджом, пыталіся, ці дазволяць ім сустракацца і гутарыць з жыхарамі гарадоў і вёсак, праз якія будзе праходзіць паход.

Шчырасць, гасціннасць і добразычлівасць савецкіх людзей развеялі гэты недавер. Калону ўдзельнікаў паходу сустракалі амаль усе жыхары населеных пунктаў, праз якія мы ішлі. Тысячы людзей выходзілі на дарогу, ветліва ўсміхаліся, скандыравалі на рускай і англійскай мовах словы «Мір», «Дружба». Хутка завязваліся знаёмствы.

Асноўная частка амерыканскай дэлегацыі прыехала ў нашу краіну з добрымі намерамі, са шчырай цікавасцю да нашага жыцця. Высветлілася, што ў нас шмат агульных і вельмі важных праблем, якія аднолькава хвалююць і савецкі, і амерыканскі народы, напрыклад, праблема сям'і. З вялікай трывогай многія амерыканцы гаварылі аб тым, што сем'ямі цяпер абзаводзяцца позна, не спяшаюцца ці наогул не хочуць мець дзяцей. Жанчыны распытвалі, ці ёсць у нашай краіне праблема фізічнага пакарання дзяцей, у чым праяўляецца ўдзел мужа ў хатніх справах і выхаванні дзяцей, ці існуе праблема цяжкіх падлеткаў. Пажылыя амерыканцы скардзіліся на тое, што няўхільна павышаюцца цэны на медыцынскае абслугоўванне. Нават багатыя людзі выказвалі заклапочанасць з-за страху перад магчымай хваробай, якая можа вельмі хутка «з'есці» усе грашовыя зберажэнні.

Джун Хэмінгсон, член Камуністычнай партыі ЗША, адзначыла нашу ўнутраную бяспеку, магчымасць спакойна гуляць па лесе, сядзець з вудай каля ракі. Такую свабоду, па яе словах, нам, як магчымым удзельнікам аналагічнага маршу ў ЗША, наўрад ці маглі б прадставіць.

З ВЯЛІКАЙ цеплынёй успамінаю гутаркі з дзіцячым пісьменнікам Франклінам Фолсамам, Дэлам і Хілдрэд Хэнданамі ў час работы над заключнай дэкларацыяй паходу. Яны бачаць адзіны магчымы шлях захавання жыцця на Зямлі ў поўным і ўсеагульным раззбраенні. Хочацца верыць, што многія дзеячы амерыканскай навукі і культуры падзяляюць іх перакананні.

Эмоцыі супрацьлеглага плана ўзнікаюць пры ўспамінах аб псеўдазмагарах за мір. Да гэтага часу не сціхае гнеў ад спроб пераканаць нас, савецкіх удзельнікаў паходу, у тым, што наша краіна «няправільна» вяла сябе ў час другой сусветнай вайны. «Калі б вы, рускія, не аказвалі такога жорсткага супраціўлення фашыстам, страты ў вайне былі б меншымі». Прыкрываючыся прыгожымі словамі аб непрымяненні насілля ў адносінах паміж дзяржавамі, такія «міратворцы» скардзіліся на вялікую колькасць «гарачых галоў» у СССР, Афганістане, Нікарагуа, В'етнаме, якія лічаць, што абараняць сваю Айчыну са зброяй у руках — святы абавязак кожнага грамадзяніна.

Спробы перакласці віну за гібель многіх людзей у ваенных канфліктах нашага часу з агрэсара на яго ахвяру выклікаюць справядлівае абурэнне. Калі ж такім «змагарам» за мір прапанавалі перанесці сваю дзейнасць на мірную «апрацоўку» агрэсара, г. зн. ваенна-прамысловы комплекс ЗША, дыскусія хутка пераключалася на іншыя праблемы.

Запомнілася выступленне Дугана з штата Каларада ў час адной з дыскусій: «Паход наш адкрыў вочы на вашу краіну, на жыццё вашага грамадства. Я практычна нічога не ведаў аб Савецкім Саюзе. Цяпер жа магу з перакананасцю сказаць: я літаральна ашаломлены гасціннасцю і сардэчнасцю савецкіх людзей. Вы такія ж як і мы. Вы хочаце міру. У нас агульная мэта — забяспечыць шчаслівую будучыню нашых дзяцей».

«Мы ніколі не чакалі ўбачыць столькі людзей, якія вельмі добразычліва настроены да амерыканцаў. Усе нашы прадузятыя думкі развеяліся ў першы дзень паходу. Савецкія людзі не навязваюць свой пункт погляду, не робяць з нас камуністаў. Я раскажу дома, што камунізм не прадугледжвае развязвання вайны», — гэта словы Сары Вілнер, адной з тых амерыканскіх жанчын, якія вядуць пікетаванне каля амерыканскіх ваенных баз.

ГАСЦІННАЯ сустрэча і асабістыя кантакты з савецкімі людзьмі ў многім змянілі ўяўленні амерыканскіх удзельнікаў паходу аб нашай краіне. Яны пераканаліся ў сардэчнасці савецкага народа, які ведае пра ЗША значна больш, чым амерыканцы пра СССР. І, што самае галоўнае, савецкі народ хоча міру і гатовы адстаяць яго.

Гімн усіх дэмакратычных сіл Амерыкі «Мы пераадолеем» стаў гімнам нашага паходу. Нам многае трэба пераадолець: недавер і варожасць, падазронасць і страх, супраціўленне тых, хто ператварае планету ў парахавую бочку. Паход за мір — важны крок у гэтым пераадоленні.

Л. БАННІКАВА,
загадчыца кафедры англійскай мовы, удзельніца савецка-амерыканскага паходу за мір.

У НАС У ГАСЦЯХ — КАЗАНСКІ УНІВЕРСІТЭТ

Самат ШАКИРОВ

* * *

«Если ты не бывал в Казани,
Приезжай, хоть безус или сед.
Полюбуйся своими глазами
На Казанский университет.
Шаг замедлишь, увидев
колонны
Нестареющей красоты,
И почувствуешь сердцем
влюбленным,
Будто с Лениным встретился
ты...»

1987 год — асаблівы для ўсяго нашага народа: гэта год 70-годдзя Вялікага Кастрычніка. А для Казанскага універсітэта ён знамянальны ўдвая: у снежні споўніцца 100 гадоў сходцы казанскіх студэнтаў з удзелам семнаццацігадовага Уладзіміра Ульянава. Старанна рыхтуюцца ў КДУ, каб адзначыць гэтую гістарычную дату. Рэстаўрыруецца актавая зала, дзе праходзіла рэвалюцыйная сходка, усё ў ёй будзе такім, як стагоддзе назад — абоі, мэбля і г. д. Да святкавання 100-годдзя сходкі намечана шырокая праграма, удзел у якой прымуць шматлікія госці з розных ВНУ нашай краіны.

Змешчаныя на гэтай старонцы матэрыялы раскажуць чытачам пра сённяшні дзень Казанскага універсітэта.

БУДЗЕМ ЗНАЁМЫ!

Спачатку — візітная картка. Калі ласка, знаёмцеся.

Казанскі ордэна Леніна і ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўны універсітэт імя У. І. Ульянава-Леніна.

Дата нараджэння: 1804 год.

Сярэдні ўзрост студэнтаў: 20 гадоў.

Нацыянальнасць: інтэрнацыянальная. У шматтысячнай сям'і студэнтаў КДУ вучацца прадстаўнікі больш 40 нацыянальнасцей Савецкага Саюза, пасланцы ГДР, Кубы, Лаоса, В'етнама, КНДР, Афганістана, Лівіі, Йемена, Манголіі.

Партыйнасць: 676 членаў і кандыдатаў у члены КПСС, 9794 члены ВЛКСМ.

Вучоныя ступені і званні: 122 дактары навук, прафесары, 652 дацэнты, кандыдаты навук. Усяго 1300 навуковых і навукова-педагагічных работнікаў.

Сёння Казанскі універсітэт — адзін з вядучых вучэбных і навуковых цэнтраў краіны, дзе шырока развітая даследчая работа па фундаментальных навуках арганічна спалучаецца з падрыхтоўкай высокакваліфікаваных спецыялістаў.

Крыху гісторыі.

Казанскі універсітэт пачынае сваю гісторыю з 1804 года. З дня свайго заснавання і на ўсіх этапах рэвалюцыйнага руху ён адыграў прагрэсіўную ролю ў грамадскім жыцці краіны, а асабліва Волжска-Камскага краю. Рэвалюцыйнае выступленне казанскіх студэнтаў канца 1887 года з'явілася выдатнай падзеяй у палітычным жыцці краіны. У гэтым руху атрымаў першае рэвалюцыйнае хрышчэнне студэнт юрыдычнага факультэта У. Ульянаў — актыўны ўдзельнік сходкі 4 (16) снежня.

З першых дзесяцігоддзяў свайго існавання універсітэт заявіў аб сабе як адзін з буйнейшых цэнтраў навукі і перадавой думкі. У яго сценах зараджаліся і паспяхова працавалі навуковыя школы ў розных галінах ведаў, рабіліся выдатныя адкрыцці. Каму сёння не вядомы імёны Лабачэўскага, Сіманава, Бутлерава, Лесгафта, Самойлава, Завойскага і іншых!

У першыя гады Савецкай улады універсітэт становіцца кузняй кадраў для народнай гаспадаркі і культуры нашай краіны. Ужо ў 20-я гады універсітэт выпускае са сваіх сцен каля 3000 спецыялістаў. І няма на карце Савецкага Саюза такога месца, дзе б не працавалі выпускнікі нашага універсітэта.

Універсітэт каваў кадры не толькі ў сваіх сценах. Ён з'явіўся стваральнікам большасці казанскіх ВНУ. Так, у 1922 годзе ад універсітэта аддзяліўся лясны факультэт, які стаў потым лесатэхнічным інстытутам (г. Йошкар-Ала). У пачатку 30-х гадоў медыцынскі факультэт КДУ стаў фундаментам для стварэння медыцынскага інстытута. У 1931 годзе на базе факультэта савецкага права ўзніклі юрыдычны і фінансава-эканамічны інстытуты. Аэрадынамічнае аддзяленне стала базай для стварэння КАІ, з хімічнага аддзялення вырас хіміка-тэхналагічны інстытут.

У 1925 годзе Казанскаму універсітэту было прысвоена імя У. І. Ульянава-Леніна.

У цяжкія гады вайны вучоныя падпарадкавалі інтарэсам абароны ўсю навуковую работу. Вялікае значэнне мелі даследаванні Н. Г. Чабатарова, А. Е. і Б. А. Арбузавых, Е. К. Завойскага, Н. А. Лівнава, М. І. Бяляевай і інш.

У 1954 годзе універсітэт быў удастоены высокай дзяржаўнай узнагароды — ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга. А ў 1979 годзе ён быў узнагароджаны вышэйшай узнагародай Радзімы — ордэнам Леніна.

У КДУ 10 факультэтаў, 74 кафедры, два навукова-даследчых інстытуты, Батанічны сад, 10 навукова-даследчых лабараторый, гарадская астранамічная і магнітная абсерваторыі, Зеленчукская астранамічная станцыя на Паўночным Каўказе, міжфакультэцкая лабараторыя вылічальнай тэхнікі, навуковая бібліятэка, выдавецтва, факультэт павышэння кваліфікацыі выкладчыкаў, спецыяльны факультэт па перападрыхтоўцы кадраў па новых перспектыўных напрамках навукі і тэхнікі, факультэт грамадскіх прафесій, падрыхтоўчае аддзяленне, падрыхтоўчыя курсы, аддзел аспірантуры і іншыя вучэбна-навуковыя падраздзяленні. Падрыхтоўка спецыялістаў вядзецца па 27 спецыяльнасцях і 62 спецыялізацыях.

Цяпер ва універсітэце вучыцца звыш 11 тысяч студэнтаў.

У цэнтры Казані, на вуліцы Леніна, сярод шматпавярховых вучэбных карпусоў, стаіць белакалонны, стары будынак універсітэта, у якім вучыўся і стаў на шлях рэвалюцыйнай барацьбы У. І. Ленін. Бясконцым патокам ідуць сюды наведвальнікі з усіх куткоў нашай неабсяжнай Радзімы, з усіх краін свету.

Памяць пра студэнта У. І. Ульянава ўвекавечана ў Ленінскім мемарыяле Казанскага універсітэта. Ленінскі мемарыял — гэта не толькі помнік Леніну, гэта важнейшы цэнтр выхаваўчай работы са студэнтамі, дэвізам якой стала: «Працаваць, вучыцца, жыць па-ленінску».

НА ЗДЫМКУ: рэктар КДУ прафесар А. І. Канавалаў са студэнтамі універсітэта ў Ленінскім мемарыяле.

ПАРТРЭТ ВЯЛІКАГА ВУЧОНАГА

У фае Навуковай бібліятэкі імя М. І. Лабачэўскага адбылося ўрачыстае адкрыццё мазаічнага партрэта заснавальніка бібліятэкі, першаадкрывальніка нееўклідавай геаметрыі і на працягу 20 гадоў рэктара Казанскага універсітэта Мікалая Іванавіча Лабачэўскага.

Мітынг адкрыў рэктар універсітэта А. І. Канавалаў, які падзякаваў стваральнікам партрэта — работнікам Свярдлоўскага аб'яднання «Уральскія самацветы» — і пад апладысменты прысутных разрэзаў стужку. Пра цярністы шлях пазнання, якім ішоў Лабачэўскі, і тую ролю, якую сёння займае ў навуцы яго геаметрыя, расказаў прафесар Б. Л. Лапцеў. Ён высока ацаніў мастацкія вартасці партрэта, які адлюстроўвае ўнутраны духоўны свет пражыўшага нялёгкае жыццё вялікага вучонага.

З імем Лабачэўскага неразрыўна звязана гісторыя Навуковай бібліятэкі. Аб тым, як яна развівае традыцыі свайго першага бібліятэкара, расказала на адкрыцці дырэктар бібліятэкі Ж. В. Шчалыванава. Аб неабходнасці стварэння музея вучонага ў былым рэктарскім доме гаварыў аўтар вядомай дылогіі пра Лабачэўскага Д. Тарджэманаў. На адкрыцці таксама выступілі дырэктар аб'яднання «Уральскія самацветы» В. А. Мінееў і студэнтка мехмата Н. Калімуліна.

Урачысты мітынг — сведчанне ўсеагульнай павагі да неўвядальнай памяці буйнейшага рускага матэматыка, мысліцеля і грамадскага дзеяча, чаму цяпер у значнай ступені будзе садзейнічаць створаны уральскімі ўмельцамі выдатны партрэт.

В. ВІШНЕЎСКІ,
дэкан мехмата.

МЫ ПЕСНЯЙ ЗМАГАЕМСЯ ЗА МІР

42 гады назад у берлінскай турме трагічна абарвалася жыццё вернага сына татарскага народа Мусы Джаліля. Да апошняга пэтычнага радка ён служыў сваёй Радзіме. Ей ён завяшчаў свае думкі і пачуцці, сваё жыццё і веру ў перамогу. І голас паэта-камуніста дайшоў да нас з турмы Маабіт... Маабіцкія песні Джаліля далі пачатак новым песням татарскіх паэтаў, якія з той жа страснай сілай вядуць барацьбу за чалавека, за яго шчасце і мір на планеце людзей.

Тое, як традыцыі, завешчаныя Джалілем, развіваюцца лепшымі паэтамі нашай рэспублікі, мы асабліва ясна адчулі на мітынгу палітычнай паэзіі, які прайшоў у Мармуровай зале універсітэта. Мітынг, прысвечаны дню нараджэння паэта-героя, быў арганізаваны Татарскім абкомам камсамола, Дзяржтэлерадыё і Саюзам пісьменнікаў ТАССР.

У той дзень мы зноў пачулі голас паэта. Песні на яго вершы задалі тон усяму мітынгу. Яны служылі тым камертонам, на які настройвалі свае паэтычныя галасы Роберт Мінулін, Набі Даулі, Ільдар Юзееў, Роза Кажаўнікава, Эльміра Шарыфуліна і інш. Перад памяццю Джаліля яны звяралі сілу, энергію і шчырасць свайго паэтычнага радка, даказаўшы яшчэ раз, што слова паэта — гэта «палкаводзец чалавечай сілы», што «пераканы агонь песень» Маабіцкай турмы ярка расквеціў сучасную татарскую паэзію.

Р. ІВАНОВА.

Служба аховы прыроды біяфака КДУ

НАМ — 15 ГАДОЎ

Руху студэнцкіх дружын па ахове прыроды — 25 гадоў. Чвэрць стагоддзя — гэта ўжо гісторыя. Сёння існуе звыш 140 маладзёжных прыродаахоўных аб'яднанняў студэнтаў, вучоных, рабочых, інжынераў. Прычым усе яны добраахвотныя, самадзейныя і самакіруючыя. Падыход да праблем аховы прыроды рознабаковы — аператыўная работа па барацьбе з браканьерст-вам, барацьба з забруджваннем навакольнага асяроддзя, праграмы «Ёлка», «Фауна», «Флора», дапамога запаведнікам краіны. Гэтыя і многія іншыя напрамкі работы былі абмеркаваны на Маскоўскай міжнароднай канферэнцыі, прысвечанай 25-годдзю дружыны біяфака МДУ. Іх дружына — амаль равесніца студэнцкага прыродаахоўнага руху ў краіне (першае такое аб'яднанне нарадзілася ў Тартускім універсітэце ў 1958 годзе).

Дружыне «Служба аховы прыроды» біяфака нашага універсітэта споўнілася 15 гадоў. Віншавальныя бравады нам не патрэбны, таму што, стаўшы членамі дружыны, мы свядома ідзём на бой часам з самымі агіднымі ўзорамі спажывецкіх адносін да прыроды.

Але ў дзень нараджэння нашай дружыны хочацца гаварыць пра самае-самае, пра лепшае, хаця памяць захоўвае да драбніц і найбольш цікавы час станаўлення дружыннага калектыву, і нават бітву з асабістай коснасцю, бюракратычным сумам у ахове прыроды. Пажадаем нашай дружыне сапраўднай работы, поспехаў і росту радоў аднадумцаў.

УВАГА, ЭКСПЕРЫМЕНТ!

З цікавага эксперыменту пачаўся семестр на фізічным факультэце. Тут на ўсіх курсах уводзіцца квазі-вольнае наведванне патокавых лекцый па фізічных і матэматычных дысцыплінах. Студэнты, якія здалі гэтыя дысцыпліны ў папярэднюю сесію на «выдатна», маюць права не наведваць лекцыі, заявіўшы аб гэтым лектару або старасце групы. Працаваць яны будуць самастойна па каляндарных рабочых курсах, а ў канцы кожнага месяца трымаць справаздачу перад лектарам па пройдзенаму матэрыялу.

ДА ЎВАГІ КУРАТАРАЎ І ПАЛІТІНФАРМАТАРАЎ!

Па планах абкомаў партыі 8 кастрычніка г. г. праводзіцца адзіны палітдзень. У маладзёжных аўдыторыях рэкамендуецца арганізаваць выступленні дакладчыкаў, партыйных і камсамольскіх работнікаў, кіраўнікоў устаноў культуры і творчых саюзаў, дзеячаў літаратуры і мастацтва па тэме «Духоўныя каштоўнасці нашага часу».

Паведамляецца прыкладная тэматыка палітычных інфармацый і гутарак сярод студэнтаў рэспублікі ў кастрычніку 1987 г.

ДА 70-ГОДДЗЯ ВЯЛІКАЙ КАСТРЫЧНІЦКАЙ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭВАЛЮЦЫІ

1. Кастрычнік у лёсе чалавецтва (аб міжнародным значэнні Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, магутным уздзеянні яе ідэй на сучаснае сацыяльна-палітычнае аблічча свету).

2. Рэальныя правы і свабоды (да Дня Канстытуцыі СССР).

Матэрыял публікуюць усе газеты. Гл. таксама часопісы «Коммунист Белоруссии» № 9, «Агитатор» № 18 за 1987 г.

3. Твой уклад у паскарэнне (выкарыстоўваючы аналагічныя даныя аб выніках работы за 9 месяцаў г. г., крытычна прааналізаваць эфектыўнасць і якасць працы кожнага члена калектыву, яго адносіны да даручанай справы, пазіцыю ў перабудове).

4. Маладая гвардыя перабудовы (да Дня нараджэння камсамола — 29 кастрычніка).

Матэрыял публікуе газета «Знамя юности».

5. Новае мысленне — у практычныя справы (аб канструктыўным падыходзе Савецкага Саюза да вырашэння глабальных праблем сусветнай палітыкі канца XX стагоддзя, настойлівых намаганнях нашай партыі і ўрада па фарміраванню ўсеабдымнай сістэмы міжнароднай бяспекі).

У аснову палітінфармацый і гутарак пакласці вывады і ацэнкі, якія змяшчаюцца ў артыкуле Генеральнага сакратара ЦК КПСС М. С. Гарбачова «Рэальнасць і гарантыі бяспечнага свету», апублікаваным у газеце «Правда» 17 верасня. Рэкамендуецца выкарыстаць таксама матэрыялы на гэтыя тэмы ў штотыднёвіку «За рубежом» №№ 37, 38 за 1987 г.

6. Капіталізм без прыкрас: мільёны пазбаўленых прытулку (аб трагічным становішчы бяздомных у ЗША і іншых краінах «свабоднага свету»).

Матэрыял апублікаван у часопісе «Политический собеседник» № 3 за 1987 г.

Кансультацыя юрыста

СТЫПЕНДЫЯ СТУДЭНТА

У адпаведнасці з пастановай ЦК КПСС, Савета Міністраў СССР, ВЦСПС і ЦК ВЛКСМ «Аб мерах па паляпшэнню матэрыяльных і жыллёва-бытавых умоў аспірантаў, студэнтаў вышэйшых і навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў Мінвузам СССР зацверджана новая інструкцыя аб парадку назначэння і выплаты стыпендыі студэнтам вышэйшых навучальных устаноў.

З мэтай стымулявання вучэбнай работы, павышэння творчай актыўнасці ўсім студэнтам, якія маюць па выніках экзаменацыйнай сесіі толькі выдатныя адзнакі, размер стыпендыі павышаецца на 50%, а тым, хто мае толькі добрыя і выдатныя адзнакі, — на 25%. Для тых, хто набывае педагагічныя спецыяльнасці, стыпендыя на 10 рублёў перавышае звычайную.

Студэнтам за асаблівыя поспехі ў вывучэнні асобных дысцыплін і навукова-тэхнічнай творчасці можа ўстанаўлівацца персанальная стыпендыя вучонага савета ВНУ ў размеры да 90 руб.

Значна павышаюцца размеры імянных стыпендый: імя У. І. Леніна і К. Маркса 130 руб., імя Ленінскага камсамола — 100 руб., устаноўленыя ўрадам СССР — 110 руб., урадам БССР — 100 руб. у месяц.

Студэнтам, якія паспяхова вучацца, накіраваным на вучобу ў адпаведнасці з пастановамі Урада СССР, выплачваецца стыпендыя за кошт сродкаў прадпрыемстваў і арганізацый, накіраваўшых іх на вучобу, на 30% вышэй, а пры стажы работы больш трох гадоў — на 50% вышэй дзяржаўнай стыпендыі, устаноўленай для дадзенай ВНУ, курса і спецыяльнасці, але не вышэй 100 руб. у месяц. Студэнтам з ліку дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, устанаўліваецца стыпендыя ў размеры 80 руб. у месяц.

Стыпендыі студэнтам назначаюцца рэктарам з удзелам студэнцкіх прафсаюзных і камсамольскіх арганізацый, калектываў вучэбных груп у межах стыпендыяльнага фонду па прадстаўленню стыпендыяльных камісій факультэтаў і спісы студэнтаў зацвярджаюцца загадам рэктара. Назначэнне стыпендыі праводзіцца па выніках экзаменацыйных сесій з першага чысла наступнага за экзаменацыйнай сесіяй месяца. Рэктарам ВНУ дазваляецца ў асобных выпадках назначаць стыпендыю студэнтам у міжсесійны перыяд.

Студэнтам 1-га курса стыпендыі ў першым семестры назначаюцца з улікам адзнак, атрыманых на ўступных экзаменах, у звычайным размеры (без працэнтных надбавак). Усім слухачам падрыхтоўчага аддзялення, залічаным на вучобу з адрывам ад вытворчасці, стыпендыя выплачваецца за тэрмін навучання ў мінімальным размеры, устаноўленым для студэнтаў 1 курса ВНУ. Слухачам з ліку накіраваных на вучобу у адпаведнасці з пастановамі Урада СССР, стыпендыя назначаецца і выплачваецца непасрэдна прадпрыемствамі, будоўлямі, калгасамі, саўгасамі, якія накіравалі іх на вучобу, у размерах на 30% вышэй, а пры стажы работы звыш трох гадоў на 50% вышэй стыпендыі, устаноўленай для студэнтаў 1-га курса.

У перыяд знаходжання студэнта ў акадэмічным водпуску стыпендыя яму не выплачваецца. Усім паспяваючым студэнткам за водпуск па цяжарнасці і родах стыпендыя выплачваецца ў поўным размеры на працягу гэтага водпуска, устаноўленага дзеючым заканадаўствам, незалежна ад таго, ці з'яўляліся яны стыпендыятамі.

Усім студэнтам, якія знаходзіліся ў акадэмічным водпуску ў сувязі з прызывам ва Узброеныя Сілы СССР і прыступіўшым да заняткаў пасля заканчэння тэрміновай службы, незалежна ад іх папярэдняй паспяховасці, наяўнасці акадэмічнай запазычанасці стыпендыя назначаецца з дня аднаўлення ва універсітэт і выплачваюцца на працягу дзеяння індывідуальнага графіка навучання (да 12 месяцаў) пры ўмове яго паспяховага выканання. Студэнтам, спыніўшым вучобу ў сувязі з прызывам ва Узброеныя Сілы СССР і аднаўленым на працягу пяці гадоў пасля звальнення ў запас, стыпендыя назначаецца з дня аднаўлення да вынікаў чарговай экзаменацыйнай сесіі.

В. РУПІН,
юрысконсульт ГДУ.

БУДУЧЫМ ЭКАНАМІСТАМ

Кнігарня № 3 «Думка» (вул. Савецкая, 12) прапануе студэнтам эканамічнага факультэта ГДУ наступную літаратуру:

Дванаццатая пяцігодка: слоўнік-даведнік. М.: Палітвыдат, 1986. Цана — 65 кап.

Комлеў Я. Н. Навуковыя асновы ўпраўлення і арганізацыя працы: вучэбны дапаможнік. Мн.: «Вышэйшая школа», 1987. Цана — 90 кап.

Асновы савецкага грамадзянскага права: вучэбны дапаможнік для эканамічных спецыяльнасцей ВНУ. Мн.: «Вышэйшая школа», 1986. Цана — 90 кап.

Планаванне сацыяльнага развіцця калектыву вытворчага аб'яднання (прадпрыемства). Мн.: Прафвыдат, 1987. Цана 1 р. 20 кап.

ПАВАЛЯЕЎ С. А. Асновы інфарматыкі. Мн.: «Университетское», 1987. Цана — 35 кап.

Зборнік задач па сацыяльна-эканамічнай статыстыцы. Мн.: «Вышэйшая школа», 1987. Цана — 65 кап.

СМІРНОВА Н. А. Заработная плата ў сістэме гаспадарчага разліку. М.: «Наука», 1987. Цана — 60 кап.

Упраўленне эканомікай: слоўнік-даведнік. М.: «Экономика», 1986. Цана — 1 руб. 50 кап.

ФЛЕНАЎ С. І. Арганізацыя і методыка рэвізій фінансава-гаспадарчай дзейнасці аб'яднанняў (арганізацый). М.: «Финансы и статистика», 1987. Цана — 1 руб. 30 кап.

Эканоміка і арганізацыя прамысловай вытворчасці. М.: «Мысль», 1987. Цана — 80 кап.

Эканоміка і арганізацыя вылічальных установак. М.: «Финансы и статистика», 1987. Цана — 95 кап.

Планаванне эканамічнага і сацыяльнага развіцця СССР. Мн.: «Вышэйшая школа», 1987. Цана — 1 р. 20 кап.

Магазін працуе з 10 да 19 гадзін, перапынак з 14 да 15, тэл. 55-73-62.

Рыхтуецца навукова-тэхнічная канферэнцыя

ПА ПРАБЛЕМАХ КОСМАСУ

Камітэт па праблемах безракетных транспартных касмічных сістэм пры Гомельскім абласным савеце НТТ і Федэрацыі касманаўтыкі СССР, Дом тэхнікі і ЦНТІ г. Гомеля пры садзейнічанні Гомельскага абласнога камітэта ЛКСМБ праводзяць навукова-тэхнічную канферэнцыю «Безракетная індустрыялізацыя космасу: праблемы, ідэі, праекты». Яна прысвячаецца Дню касманаўтыкі СССР і будзе праводзіцца ў г. Гомелі ў красавіку 1988 года (дата правядзення будзе аб'яўлена).

На канферэнцыі будуць прадстаўлены і абмеркаваны вынікі пошукавых, даследчых, канструктарскіх і іншых работ, выкананых у розных дзяржаўных і грамадскіх арганізацыях, а таксама асобнымі даследчыкамі па наступных напрамках: перспектывы індустрыяльнага асваення касмічнай прасторы, яго філасофскае і агульначалавечае значэнне; рашэнне глабальных праблем сучаснасці — сыравіннай, энергетычнай, экалагічнай, тэхналагічнай і інш. — касмічнымі сродкамі (шырокамаштабнае выкарыстанне бязважкасці, вакууму, касмічнай сыравіны, сонечнай энергіі, касмічнай радыяцыі і г. д.), роля геакасмічнага неракетнага транспарта ў вырашэнні гэтых праблем; прынцыпы стварэння, тэорыя і разлік неракетных геакасмічных транспартных сістэм; праблемы дасягнення касмічных хуткасцей неракетным шляхам (у тым ліку з выкарыстаннем электрамагнітных палёў: лінейнага электрарухавіка, магнітнага падвесу і г. д.); мірнае асваенне касмічнай прасторы як альтэрнатыва мілітарызацыі космасу; праблемы ажыццяўлення глабальных міжнародных тэхнічных праектаў касмічнай накіраванасці (сацыяльныя, палітычныя, эканамічныя, тэхнічныя і іншыя аспекты); праблемы арганізацыі шырокамаштабных грузапатокаў на трасе «Зямля — арбіта — Зямля»: энергетыка, экалогія, бяспека і г. д.; касмічная індустрыя: стварэнне, упраўленне, забеспячэнне сыравінай і энергіяй, узаемадзеянне са спажыўцом касмічнай прадукцыі і геакасмічным транспартам, экалогія касмічнага асяроддзя.

Для ўдзелу ў рабоце канферэнцыі неабходна да 1-га студзеня наступнага года прадставіць у двух экземплярах даклад з тэзісамі, выкладзенымі ў сціслай форме і старанна адрэдагаванымі, аб'ёмам да дзвюх старонак машынапіснага тэксту.

Плануецца выданне прац канферэнцыі, у якія будуць уключаны прынятыя даклады.

Названыя матэрыялы дасылаюцца па адрасу: 246000, г. Гомель, вул. Кірава, 17, абласны савет НТТ, аргкамітэт канферэнцыі «Безракетная індустрыялізацыя космасу: праблемы, ідэі, праекты».

Тэлефоны для даведак: 55-00-16 (Юніцкі Анатоль Эдуардавіч), 55-00-26 (Шылько Сяргей Віктаравіч).

АРГКАМІТЭТ.

Куток лектара

А. П. ЧЭХАЎ АБ НАВУЧАННІ КРАСАМОЎСТВУ

«Мы, русские люди, любим поговорить и послушать, но ораторское искусство у нас в совершенном загоне. ... У нас много присяжных поверенных, прокуроров, профессоров, проповедников, в которых по существу их профессий должно бы предполагать ораторскую жилку, у нас много учреждений, которые называются «говорильными», потому что в них по обязанностям службы много и долго говорят, но у нас совсем нет людей, умеющих выражать свои мысли ясно, коротко и просто. ...На кафедрах у нас сидят заики и шептуны, которых можно слушать и понимать, только приспособившись к ним, на литературных вечерах дозволяется читать даже очень плохо, так как публика давно уже привыкла к этому, и, когда читает свои стихи какой-нибудь поэт, то она не слушает, а только смотрит. Ходит анекдот про некоего капитана, который будто бы, когда его тело опускали в могилу, собирался прочесть длинную речь, но выговорил «будь здоров!», крякнул — и больше ничего не сказал. ...А сколько анекдотов можно было бы рассказать про адвокатов, вызывавших своим косноязычием смех даже у подсудимого, про жрецов науки, которые «изводили» своих слушателей и в конце концов возбуждали к науке полнейшее отвращение. ...Мы, равнодушные к ораторскому искусству, лишаем себя одного из высших и благороднейших наслаждений, доступных человеку. Но если не хочется наслаждаться, то по крайней мере не мешало бы вспомнить, что во все времена богатство языка и ораторское искусство шли рядом. В обществе, где презирается истинное красноречие, царят риторика, ханжество слова, или пошлое краснобайство. И в древности, и в новейшее время ораторство было одним из сильнейших рычагов культуры. Немыслимо, чтобы проповедник новой религии не был в то же время и увлекательным оратором. Все лучшие государственные люди в эпоху процветания государств, лучшие философы, поэты, реформаторы были в то же время и лучшими ораторами. «Цветами» красноречия был усыпан путь ко всякой карьере и искусство говорить считалось обязательным. Быть может, и мы когда-нибудь дождемся, что наши юристы, профессора и вообще должностные лица, обязанные по службе говорить не только учено, но и вразумительно и красиво, не станут оправдываться тем, что они «не умеют» говорить. В сущности ведь для интеллигентного человека дурно говорить должно бы считаться таким же неприличием, как не уметь читать и писать, и в деле образования и воспитания —обучение красноречию следовало бы считать неизбежным».

(«Хорошая новость». 1893 год).

Матэрыял да друку падрыхтавала адказны сакратар універсітэцкай арганізацыі таварыства «Веды» В. СТАРАКОЖАВА.

ДЛЯ ВАС, ПЕРШАКУРСНІКІ!

У суботу, 10 кастрычніка, адбудзецца вечар знаёмстваў першакурснікаў універсітэта з калектывамі мастацкай самадзейнасці і аматарскімі аб'яднаннямі студэнцкага клуба «Маладосць» ГДУ.

Вы даведаецеся аб разнастайных па жанрах, творчых напрамках студэнцкіх калектывах, зможаце выбраць для сябе тых, у рабоце якіх будзе ўдзельнічаць на працягу гадоў вучобы ва універсітэце.

Вечар адбудзецца ў фае актавай залы першага вучэбнага корпуса. Пачатак у 19 гадзін.

Студэнцкі клуб «Маладосць» ГДУ.

За рэдактара Т. ДУБЯК.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 3-11, тэл. 57-16-52.

«Гомельскі універсітэт» — орган парткома, рэктарата, прафсаюзных камітэтаў, камітэта ЛКСМБ Гомельскага дзяржаўнага універсітэта. Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1.

АЗ 14377. Аб'ём — 1 друк. арк. Тыраж 2000 экз. Заказ 674.